

UCHWAŁA Nr XXXIII/207/21

RADY GMINY BRZYSKA

z dnia 27 października 2021r.

w sprawie przyjęcia „Programu Wspierania Rodzin dla Gminy Brzyska na lata 2021 – 2023”.

Na podstawie art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 821 ze zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j.: Dz. U. z 2021r. poz. 1372 ze zm.)

Rada Gminy Brzyska uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się „Program Wspierania Rodzin dla Gminy Brzyska na lata 2021 – 2023” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

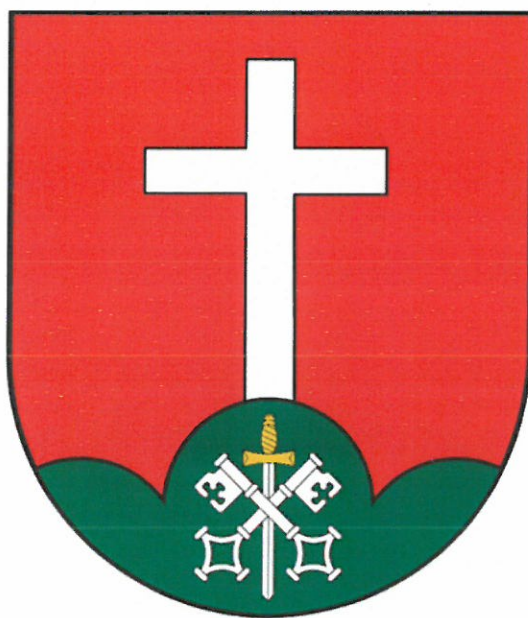
Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brzyska.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICĄCY
RADY GMINY
Stanisław Madejczyk

PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY BRZYSKA NA LATA 2021-2023

Brzyska, 2021

Spis treści

WPROWADZENIE	3
ROZDZIAŁ I PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU WSPIERANIA	
RODZIN DLA GMINY BRZYSKA	6
ROZDZIAŁ II DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE BRZYSKA	9
II.1. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej rodzin na terenie Gminy Brzyska	9
II.2. Analiza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	11
II.3. Analiza sytuacji dziecka i rodziny na podstawie danych oświatowych	25
II.4. Analiza zjawiska alkoholizmu	29
II.5. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie	32
ROZDZIAŁ III ANALIZA ZAŁOŻEŃ PROGRAMU WSPIERANIA RODZIN DLA	
GMINY BRZYSKA	34
III.1. Analiza SWOT	34
III.2. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE W OBSZARZE WSPARCIA DZIECKA I RODZINY	37
III.3. ADRESACI PROGRAMU	42
III.4. CEL GŁÓWNY I CELESZCZEGÓŁOWE PROGRAMU	43
III.5. MONITORING, EFEKTYWNOŚĆ I FINANSOWANIE PROGRAMU	47
Źródła	50
Spis tabel	51
Spis wykresów	53

WPROWADZENIE

Rodzina jest pierwszym, podstawowym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. Każdy młody człowiek do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która zapewni mu poczucie bezpieczeństwa otaczając miłością i zaspakajając jego potrzeby. Rodzina towarzyszy człowiekowi przez całe dorosłe życie, wywierając istotny wpływ na jego rozwój, zachowanie, stosunek do ludzi, świata, systemu wartości, norm i wzorców postępowania. Pozostaje ona dla większości dzieci i dorosłych podstawowym zespołem wspólnoty życia. Założenie rodziny kojarzy się z oczekiwaniem szczęścia, miłości, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa i afiliacji miłości. Zaspokojenie tych potrzeb w dzieciństwie poprzez rodzinę, skutkuje na przyszłość wykształceniem właściwych cech dojrzałej osobowości człowieka.

Rodzina oddziałuje na dziecko zarówno w sposób świadomy jak i nieświadomy, przekazując mu swój system wartości, tradycje oraz ukierunkowując rodzaj jego aktywności i postępowania w życiu dorosłym. Każda rodzina niezależnie od kontekstu kulturowego, historycznego oraz społeczno-ekonomicznego jest podstawowym elementem struktury społecznej, a pełnione przez nią funkcje są nie do zastąpienia. Żadne środowisko, żadna instytucja nie jest w stanie zastąpić rodziny i prawidłowo oddziaływać na rozwój psychiczny dziecka, gdyż naturalna więź emocjonalna występująca w rodzinie jest czynnikiem decydującym.

Dlatego też, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby społeczne zobligowane są do jej wspierania oraz do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące we współczesnej rodzinie są często bardzo złożone i wymagają interdyscyplinarnych działań. Do głównych problemów dezorganizujących życie rodziny zaliczymy chorobę alkoholową, przemoc w rodzinie, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, którym często towarzyszy długotrwałe bezrobocie i ubóstwo. Rodziny, w których pojawiają się te i inne problemy wymagają stałego wsparcia i monitorowania poprzez przedstawicieli takich grup zawodowych jak m. in. pracownicy socjalni, pedagodzy, policja, asystenci rodzin, kuratorzy. W swoich działaniach mają oni za zadanie wspomagać i wspierać rodzinę w takim zakresie, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie, mając głównie na uwadze podstawową rolę opiekuńczą i wychowawczą rodziny w rozwoju dziecka.

Obowiązek objęcia szczególną pomocą rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu owej funkcji opiekuńczo - wychowawczej realizowany jest w oparciu o Program Wspierania Rodzin dla Gminy Brzyska.

Gmina Brzyska od lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną wykorzystując własne zasoby poprzez szeroko rozumianą pomoc społeczną, w tym m.in. pracę socjalną świadczoną przez pracowników socjalnych, pomoc psychologiczną i terapeutyczną Punktu Konsultacyjnego GOPS, realizację usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, Programu Opieka Wytchnieniowa i Wspieraj Seniora, Kartę Dużej Rodziny, współpracę z PCPR-em, placówkami oświatowymi, pedagogami, policją, kuratorami, Ośrodkiem Zdrowia, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie a także Organizacją Pozarządową Caritas, działającą przy Parafiach na terenie Gminy Brzyska. Od 2013r. wspieranie rodziny odbywa się także poprzez organizowanie akcji charytatywnej „Pomóż dzieciom przetrwać zimę” pod patronatem Radia Lublin.

Wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowych działań, których celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do wykonywania swoich funkcji. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności oraz właściwa ochrona dzieci może być osiągnięta tylko poprzez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się rodziną na poziomie gminy.

Gmina Brzyska w latach 2020/2021 realizuje projekt pn.: „Nowe szanse – lepsza przyszłość” w partnerstwie z Fundacją Aktywna Galicja, który ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój aktywnej integracji oraz podniesienie kompetencji zawodowych osób biorących udział w projekcie.

Opierając się natomiast na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina Brzyska realizuje zapisy ww. ustawy w zakresie zatrudniania asystenta rodziny. Rola asystenta zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc w rodzinie, problem w pełnieniu ról rodzicielskich itp. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest nie dopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. W przypadku niemożności zapewniania opieki i wychowywania dzieci przez rodzinę powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z bytem dziecka w wyżej wskazanej formie pieczy zastępczej:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy.

Podstawowym założeniem Programu Wspierania Rodzin dla Gminy Brzyska na lata 2021 – 2023 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

Program powstał w oparciu o diagnozę problemów rodzin z terenu gminy Brzyska, przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze. Diagnoza opracowana była m.in. na podstawie danych statystycznych pochodzących z takich źródeł jak: sprawozdania roczne GOPS (system POMOST-sprawozdania roczne MPiPS), informacje GOPS dotyczące rodzin korzystających z pomocy społecznej, sprawozdania GOPS dotyczące skali przemocy dla Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego, sprawozdania z asystentury rodzinnej, dane dotyczące liczby ludności z Urzędu Gminy Brzyska, dane zawarte w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej na rok 2020 dla Gminy Brzyska, dane z BIP Powiatowego Urzędu Pracy i PCPR w Jasle oraz placówek oświatowych.

Założenia Programu Wspierania Rodzin dla Gminy Brzyska na lata 2021-2023, są zbieżne w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Brzyska na lata 2015 – 2020 przyjętej Uchwałą Nr V/44/15 Rady Gminy w Brzyskach z dnia 10 czerwca 2015r. z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy

w Rodzinie na lata 2016-2022 przyjętym Uchwałą Nr XI/90/16 Rady Gminy w Brzyskach z dnia 16 marca 2016r., jak również z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 przyjętym Uchwałą Nr XXV/146/21 Rady Gminy w Brzyskach z dnia 20 stycznia 2021r.

ROZDZIAŁ I

PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY BRZYSKA

Instytucja rodziny jest regulowana przez wiele aktów prawnych zarówno w Polsce, jak i w prawie międzynarodowym.

Pierwszym i podstawowym aktem prawnym w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, której art. 16 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej¹.

Szczególną uwagę dotyczącą unormowań prawnych członków rodziny poświęcono w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, gdzie określono tematykę zawierania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Regulacje prawne dotyczące rodziny występują także w innych kodeksach: karnym, cywilnym, pracy.

Nie można nie wspomnieć o prawie międzynarodowym dotyczącym rodziny. Zgodnie z art. 16 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka „rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa”. O prawie do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia rodzinie pełnego rozwoju stanowi natomiast pkt 16 pierwszej części Europejskiej Karty Społecznej².

Podstawą prawną działań w programie jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. (t.j. Dz.U. z 2020r. poz.821) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na gminy następujące zadania:

- 1) opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych;
- 4) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
- 5) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
- 6) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz prowadzenie w nich miejsc dla dzieci;

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

² Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie w dniu 18 października 1961 r. (Dz. U.99 r. 8. 67).

7) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W oparciu o art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2020r. poz. 821), do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Rada Gminy, zgodnie z art. 179 ust. 2, uchwala gminny program wspierania rodziny, biorąc pod uwagę potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

Program wspierania rodzin zawiera działania zmierzające do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach poprzez:

- ❖ wzmocnienie funkcji rodziny,
- ❖ rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- ❖ podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- ❖ pomoc w integracji rodziny,
- ❖ przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- ❖ dążenie do reintegracji rodziny.

Poza ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020r. poz.821) , podstawą prawną ujętych działań w programie są:

- ❖ Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1876);
- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.: Dz. U. z 2021r. poz.1249);
- ❖ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021r. poz. 1119);
- ❖ Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2021r. poz.1372);
- ❖ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. : Dz. U. z 2019r., poz.2133);
- ❖ Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. – prawo energetyczne (t. j.: Dz. U. z 2021r., poz.716);
- ❖ Uchwała Nr 140 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 z dnia 15 października 2018r. (M.P. z 2018r., poz.1007);

- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz.2050);
- ❖ Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. : Dz.U. z 2020r. poz. 1348);

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE BRZYSKA

II.1. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej rodzin na terenie Gminy Brzyska

Gmina Brzyska obejmuje siedem sołectw, które zamieszkuje obecnie (wg danych na dzień 31 grudnia 2020r.) 6 584 mieszkańców.

Na podstawie danych demograficznych Wydziału Ewidencji Urzędu Gminy Brzyska liczba ta na przestrzeni ostatnich trzech lat nieznacznie maleje.

Tabela 1 Liczba mieszkańców Gminy Brzyska w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018r.	2019r.	2020r.
MIESZKAŃCY (w osobach)			
Ogółem	6611	6607	6584
KOBIETY			
Ogółem	3309	3310	3301
Wiek 0-17	662	660	664
Wiek 18-59	1937	1919	1903
Wiek 60 lat i więcej	710	731	734
MĘŻCZYŹNI			
Ogółem	3302	3297	3283
Wiek 0-17	654	659	666
Wiek 18-64	2286	2250	2222
Wiek 65 lat i więcej	362	388	395

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Ewidencji Urzędu Gminy Brzyska

Według danych na dzień 31 grudnia 2020r. gmina Brzyska liczyła 6 584 mieszkańców, tj. o około 0,41% mniej (27 osób) niż na koniec 2018r. Spadek liczby ludności nastąpił na skutek zgonów i migracji. W strukturze płci dominują kobiety, w końcu 2020r. stanowiły one 50,13% populacji Gminy. Pogłębia się również proces starzenia się mieszkańców Gminy. Porównując rok 2020 z 2018 obserwujemy wzrost liczby mężczyzn w wieku poprodukcyjnym – tj. 65 lat i więcej.

Tabela 2 Liczba osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie gminy w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018r.	2019r.	2020r.
Bezrobotni	298	278	310
Liczba kobiet	205	169	198
Bezrobotni z prawem do zasiłku	46	37	41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle

Istotnym zjawiskiem, mającym wpływ na funkcjonowanie rodziny jest bezrobocie. Sytuacja pozostawania bez pracy przez jednego rodzica, a niejednokrotnie przez obojgą, powoduje zakłócenia przede wszystkim w jej funkcjach ekonomicznych i stwarza trudności w prawidłowej socjalizacji dzieci. Oprócz obniżenia dochodów i poziomu życia, wśród innych negatywnych następstw tego zjawiska wymienić można stres spowodowany niepokojem o przyszłość, narastanie konfliktów, wpadanie w różnego rodzaju uzależnienia, kształtowanie postaw aspołecznych, poczucie niskiej wartości.

Biorąc pod uwagę dane demograficzne oraz liczbę osób bezrobotnych, bezrobotni mieszkańcy gminy stanowili w 2020r. 4,7% ogólnej populacji mieszkańców. Wśród osób bezrobotnych w 2020r. 13,22% z nich posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Gmina Brzyska jest typowo rolnicza, na terenie której brak jest zakładów przemysłowych, gdzie miejscowa ludność mogłaby znaleźć pracę. W związku z powyższym ważnym źródłem utrzymania mieszkańców gminy jest rolnictwo. Dochód z uprawy ziemi wystarcza jedynie na pokrycie najbardziej podstawowych potrzeb życiowych, a znaczna część rolników to podopieczni tutejszego Ośrodka. Dane PUP w Jaśle wskazują, że liczba bezrobotnych z gminy Brzyska zarejestrowanych w PUP w 2020r. wynosi 310 osób, z których 198 to kobiety. Dane te jednak nie odzwierciedlają stanu faktycznego, gdyż znaczna część osób bezrobotnych, zwłaszcza kobiet nie rejestruje się w PUP i pozostaje przy ubezpieczeniu współmałżonka. Wśród mężczyzn natomiast coraz powszechniejsze jest zjawisko pracy dorywczej – zwłaszcza w okresie letnim, co pozwala rodzinom przetrwać na skraju ubóstwa. Bardzo ważnym czynnikiem przyczyniającym się do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej są

bariery natury mentalnej w postaci wyuczonej bezradności, dziedziczenia biedy, niskiej wiary we własne siły, bierności, postawy roszczeniowej oraz izolacji społecznej. Najistotniejszym jednak problemem, często podkreślanym przez podopiecznych w trakcie przeprowadzania wywiadów środowiskowych jest brak pracy lub jej utrata. Likwidacja zakładów pracy na naszym terenie pozostawiła ludzi bez zatrudnienia i zmusiła do korzystania z pomocy społecznej. W szczególnej trudnej sytuacji na rynku pracy znajdują się kobiety z terenu gminy, co spowodowane jest często wczesnym macierzyństwem i pozostaniem w domu w celu prowadzenia gospodarstwa domowego. Niekorzystna sytuacja kobiet na rynku pracy wiąże się z długim okresem poszukiwania pracy, brakiem odpowiednich kwalifikacji oraz doświadczenia. Wynika ona również ze stereotypu postrzegania wiodącej roli kobiety jako żony, matki, „strażniczki domowego ogniska”, co w środowisku wiejskim jest nadal zauważalne. Praca i płaca kobiety traktowana jest w dalszym ciągu jako dodatek do zarobków męża, który jest głównym żywicielem rodziny. Długotrwałe bezrobocie i związane z tym uzależnienie finansowe od męża sprzyja spadkowi zaangażowania w poszukiwaniu pracy, nasileniu poczucia bezradności, zaniżeniu samooceny, bierności i izolacji społecznej, co w konsekwencji może prowadzić do wykluczenia społecznego. Efektem tego mechanizmu jest szukanie wsparcia w pomocy społecznej, nie tylko finansowego, ale również w postaci pracy socjalnej.

II.2. Analiza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Dane wskazują, że w 2020r. 4,23% mieszkańcom gminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzyskach udzielił pomocy i wsparcia. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Ośrodka spada. W 2020r. liczba rodzin zmalała o 23,20% w porównaniu z rokiem 2018, a liczba osób o 25,60%. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 701 zł, a dla osoby w rodzinie 528 zł.

Tabela 3 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzyskach w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba osób	375	330	279
Liczba rodzin:	255	219	199

Liczba osób w rodzinach	888	702	615
--------------------------------	-----	-----	-----

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2020 dla Gminy Brzyska.

Trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji przez rodzinę mogą mieć różne źródła, np.: brak wzorców w zakresie prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, uzależnienia, rozpad rodziny, bezrobocie, samotne rodzicielstwo³. Niekorzystnie kształtują się warunki wychowawcze w rodzinach niepełnych, w których opieka nad dzieckiem spoczywa na jednym z rodziców. Badania statystyczne, kryminologiczne, psychologiczne, pedagogiczne i socjologiczne wskazują, iż brak jednego z rodziców i związana z tym z reguły sytuacja bytowa i opiekuńczo-wychowawcza jest czynnikiem stwarzającym duże prawdopodobieństwo powstawania przejawów społecznego nieprzystosowania.

Zgodnie z danymi, rodziny niepełne w 2020r. Stanowiły 4,17% rodzin korzystających z pomocy Ośrodka. Na przełomie lat 2018 – 2020 ilość rodzin spadła.

Tabela 4 Liczba rodzin niepełnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba rodzin niepełnych korzystających ze świadczeń Ośrodka	14	15	8

Źródło: Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzyskach za 2018 - 2020r.

Biorąc pod uwagę liczebność rodzin, stwierdzić można, że największą część stanowiły rodziny jednoosobowe, tj. ok. 28,12% w 2020r. Porównując rok 2020 z 2018 widzimy także spadek liczby rodzin pięcioosobowych.

Tabela 5 Liczebność rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2020

Liczebność rodzin	2018r.	2019r.	2020r.
Rodziny 1 osobowe	53	48	54
Rodziny 2 osobowe	38	32	30
Rodziny 3 osobowe	35	31	32
Rodziny 4 osobowe	47	52	34

Rodziny 5 osobowe	40	38	34
Rodziny 6 osobowe i więcej	42	18	15
Razem	255	219	199

Źródło: Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzyskach za 2018 - 2020r.

Porównując lata 2018 i 2020 widzimy, iż liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy Ośrodka spadła. Największą grupę stanowiły rodziny z dwojgiem dzieci. W 2020r. ich liczba wynosiła 34,95% ogółu rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń Ośrodka. Rodziny wielodzietne, tj. posiadające co najmniej 3 dzieci stanowiły 46,60% w 2020r.

Tabela 6 Struktura rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Rodziny z 1 dzieckiem	25	38	19
Rodziny z 2 dzieci	56	45	36
Rodziny z 3 dzieci	32	33	35
Rodziny z 4 dzieci	6	6	9
Rodziny z 5 dzieci	4	1	1
Rodziny z 6 dzieci	2	1	2
Rodziny z 7 dzieci i więcej	1	0	1
Razem	126	124	103

Źródło: Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzyskach za 2018- 2020r.

Przyczynami udzielania pomocy osobom i rodzinom, które własnym staraniem, przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych są: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna.

W okresie ostatnich trzech lat statystyka powodów udzielanego wsparcia przez Ośrodek kształtowała się w następujący sposób:

Tabela 7 Statystyka najczęstszych przyczyn przyznania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2018-2020

POWODY UDZIELANIA POMOCY I WSPARCIA			
	2018	2019	2020
UBÓSTWO			
Liczba rodzin	129	88	72
Liczba osób w rodzinach	451	295	222
BEZROBOCIE			
Liczba rodzin	88	91	78
Liczba osób w rodzinach	281	290	239
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
Liczba rodzin	39	46	39
Liczba osób w rodzinach	92	142	120
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA			
Liczba rodzin	91	136	128
Liczba osób w rodzinach	347	414	367
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)			
Liczba rodzin	3	5	18
Liczba osób w rodzinach	18	24	90
ALKOHOLIZM			
Liczba rodzin	13	2	3
Liczba osób w rodzinach	32	3	4
BEZDOMNOŚĆ			
Liczba rodzin	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	0	0	0
ZDARZENIA LOSOWE			
Liczba rodzin	1	1	1
Liczba osób w rodzinach	3	5	2
PRZEMOC W RODZINIE – OFIARY PRZEMOCY			
Liczba rodzin	20	11	23
Liczba osób w rodzinach	91	56	93

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2020 dla Gminy Brzyska

Z powyższych danych wynika, iż najczęstszą przyczyną udzielanego wsparcia w latach badanych jest długotrwała lub ciężka choroba. Znaczącymi powodami udzielanego wsparcia były również ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz bezradność. Biorąc pod uwagę liczbę rodzin korzystających z pomocy Ośrodka w 2020r., rodziny wykazujące bezradność stanowiły 9,37% wszystkich korzystających rodzin.

Szczególną rolę w praktyce pracy socjalnej z rodziną odgrywa podejście systemowe. Systemowe ujęcie rodziny wskazuje, że jest ona pewną złożoną rzeczywistością i zbiorem elementów pozostających w dynamicznej interakcji, gdzie każdy element określany jest przez pozostałe. Takie podejście zakłada więc, że na jakość funkcjonowania całej rodziny wpływ mają wszyscy jej

członkowie. Do zachowania równowagi systemu, niezbędne jest, aby poszczególne elementy całości działały właściwie.

Rodzaj i zakres oferowanego wsparcia powinien uwzględniać stopień występujących dysfunkcji w obszarze opiekuńczo - wychowawczym. Poniższa tabela przedstawia klasyfikację rodzin uwzględniającą stopień występujących trudności w prawidłowym realizowaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej według Kawuli.

Tabela 8 Klasyfikacja rodzin uwzględniająca stopień występowania dysfunkcji opiekuńczo – wychowawczych

Rodziny jeszcze wydolne	Stopień 1	Rodziny zagrożone występowaniem trudności opiekuńczo - wychowawczych
	Stopień 2	Rodziny, w których występują okresowe trudności opiekuńczo - wychowawcze
Rodziny niewydolne	Stopień 3	Rodziny wieloprotblemowe, w których występują nasilone trudności opiekuńczo - wychowawcze
	Stopień 4	Rodziny zagrożone ograniczeniem praw rodzicielskich
Rodziny patologiczne	Stopień 5	Rodziny zagrożone odebraniem praw rodzicielskich
	Stopień 6	Rodziny z dzieckiem w pieczy zastępczej, rokujące możliwość powrotu dziecka do rodziny naturalnej
	Stopień 7	Rodziny z dzieckiem w pieczy zastępczej, u których nie stwierdzono możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej

Źródło: K. Kadela, J. Kowalczyk, Standardy pracy socjalnej, Warszawa 2014

Analizując strukturę liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w GOPS Brzyska na przestrzeni 2018 – 2020r. widzimy, iż liczba osób pobierających zasiłek stały nieznacznie spada. Również liczba osób korzystających z pomocy finansowej w formie zasiłku okresowego spada. Porównanie roku 2018 z 2020 wskazuje spadek liczby osób objętych pomocą społeczną w formie zasiłku celowego wynoszący 14 osób.

Tabela 9 Liczba osób korzystających z poszczególnych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w GOPS Brzyska na przestrzeni 2018-2020

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ	2018r.	2019r.	2020r.
ZASIŁEK STAŁY			
Liczba osób	35	32	26
Liczba świadczeń	333	303	293
ZASIŁEK OKRESOWY			
Liczba osób	59	53	52
Liczba świadczeń	363	351	408
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM			
Liczba osób	133	117	119

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2020 dla Gminy Brzyska

Na podstawie tabeli dotyczącej statystyki najczęstszych przyczyn przyznania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2018 – 2020 wnioskować można, iż wiele rodzin potrzebuje nadal wsparcia i pomocy w funkcjonowaniu. Liczba rodzin i osób, którym udzielono pomocy na przestrzeni lat jest mniejsza. Często są to rodziny z dziećmi wykazujące się przejawami bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, którym towarzyszy ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba. Niepokojące jest to, że wzrasta liczba rodzin zgłaszających problem przemocy domowej. Sporą grupę stanowią rodziny niepełne i wielodzietne, które bez wsparcia nie radzą sobie z trudnościami. Rodziny i osoby szukają najczęściej pomocy finansowej, lecz niejednokrotnie także poradnictwa, wsparcia w procesie wychowywania dzieci i innych form pracy socjalnej. Bardzo ważnym czynnikiem przyczyniającym się do korzystania z pomocy społecznej są bariery mentalne w postaci wyuczonej bezradności, niskiej wiary we własne możliwości i siły, bierność, postawa roszczeniowa oraz izolacja społeczna.

W rodzinach, w których wystąpiły najgroźniejsze dysfunkcje w pełnieniu roli opiekuńczo - wychowawczej wprowadzona została pomoc asystenta rodziny. Funkcja ta działa w Gminie Brzyska od maja 2012 r. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, nie może przekroczyć piętnastu rodzin. W 2018r. asystenturą objętych zostało 20 rodzin przez dwóch asystentów rodziny zatrudnionych w ramach umowy o pracę w wymiarze po pół etatu. W 2019r. tą formą wsparcia objętych zostało 16 rodzin, natomiast w 2020r. 10 rodzin.

Od 2012r. GOPS korzysta z resortowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej poprzez współfinansowanie zatrudnienia asystentów rodziny.

W 2015r. dofinansowanie wyniosło: 27 000,00 zł, natomiast środki własne gminy: 11 234,27 zł;

W 2016r. – środki zlecone: 24 300,00 zł, środki własne: 9 289,17 zł;

W 2017r. – środki zlecone: 7 547,54 zł, środki własne 17 294,08 zł, środki z Funduszu Pracy: 15 323,80 zł.

W 2018r. – środki zlecone: 14 623,00 zł, środki własne: 17 170,00 zł;

W 2019r. – środki zlecone: 22 800,00 zł, środki własne: 23 005,61 zł;

W 2020r. – środki zlecone: 850,00 zł, środki własne: 17 195,00 zł;

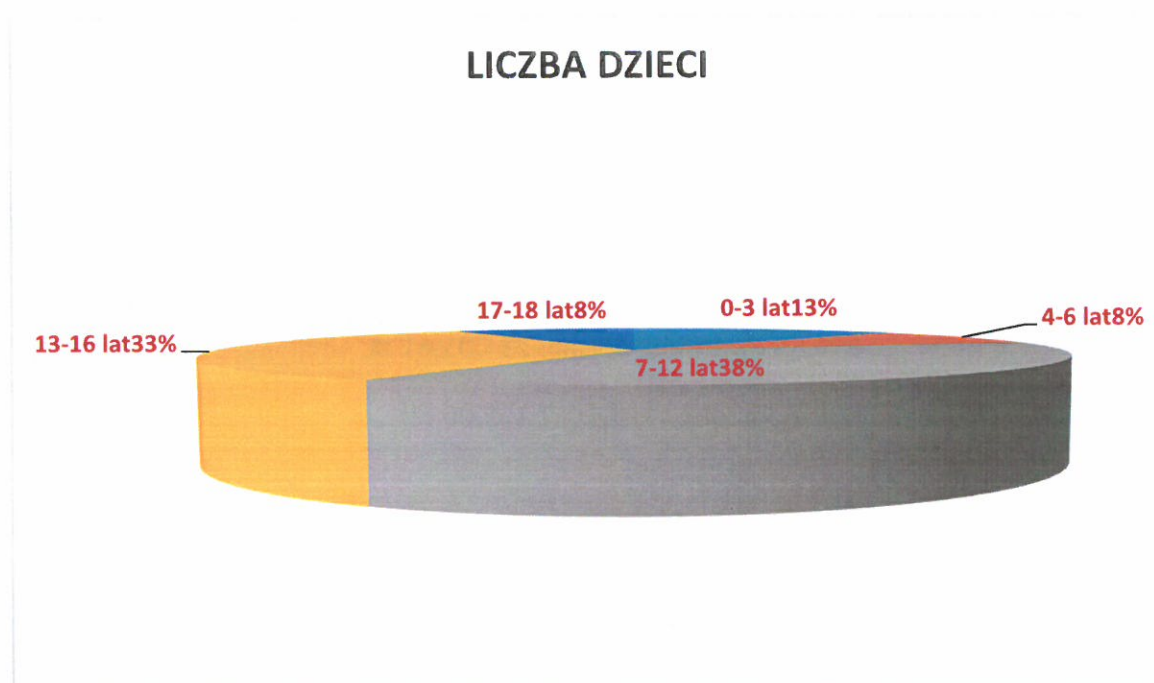
Tabela 10 Asystenci i rodziny objęte ich wsparciem

Rok	2018	2019	2020
Liczba asystentów rodziny	2	2	2
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	20	16	10
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	46	37	26
Liczba rodzin niepełnych będących pod opieką asystenta rodziny	4	3	2
Liczba rodzin wielodzietnych będących pod opieką asystenta rodziny	7	9	6
Liczba rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	4	8	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS w Brzyskach

Analiza rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wskazuje, że problemy w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przejawia obecnie 10 rodzin, w których wychowuje się 26 dzieci w wieku od 0 do 18 lat. W rodzinach tych, największą grupę wiekową stanowią dzieci w wieku od 7 do 12 lat, czyli uczniowie szkół podstawowych (Wykres 1).

Wykres 1 Ilość dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny w danych grupach wiekowych

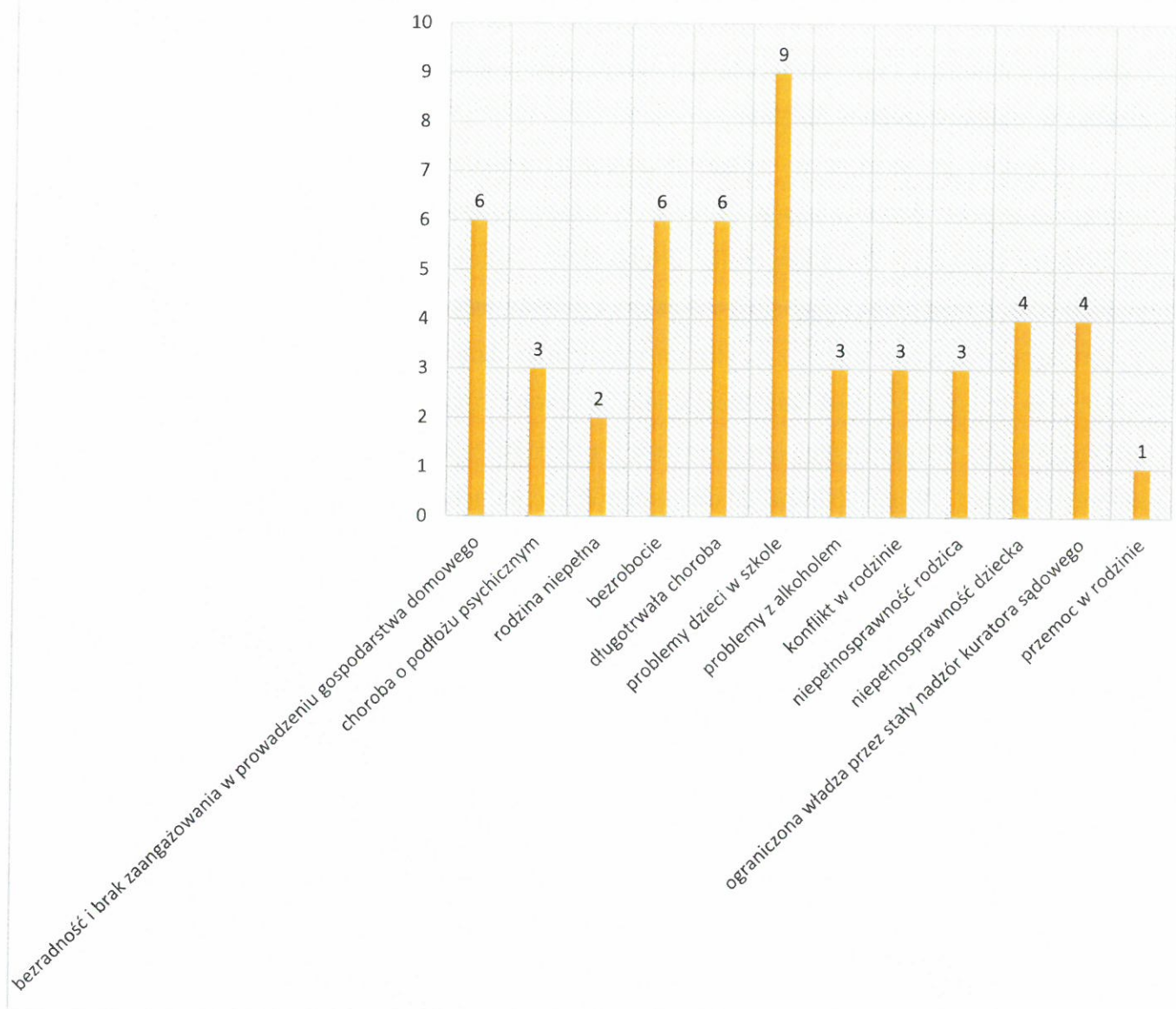

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS w Brzyskach.

Wśród najczęstszych problemów występujących w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które objęte są wsparciem asystentów rodziny wymienić można: problemy dzieci w szkole (90%), bezrobocie (60% rodzin), długotrwała choroba (60%), bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego (60%), niepełnosprawność dziecka (40%), ograniczona władza rodzicielska poprzez nadzór kuratora sądowego (40%), problemy z alkoholem (30%), konflikty w rodzinie (30%), niepełnosprawność rodzica (30%), oraz przemoc w rodzinie (10%), co przedstawia Wykres 2.

Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta ze względu na wstępujące problemy

Wykres 2 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta ze względu na wstępujące problemy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS w Brzyskach

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż 40% rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny posiada ograniczone prawa rodzicielskie poprzez zastosowanie stałego nadzoru kuratora sądowego. Nadzór ten odbywa się w ścisłej współpracy z pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodziny. Dotyczy on m.in. zobowiązania przez sąd uczestników do zaprzestania spożywania alkoholu, do podjęcia terapii rodzinnej, do poprawy warunków wychowawczych małoletnich dzieci i zapewnienie im należytej

opieki oraz do większej dbałości o higienę i potrzeby szkolne małoletnich dzieci. Warunki mieszkaniowe rodzin objętych nadzorem sądu są w większości przypadków bardzo trudne. Bezzadność w prowadzeniu gospodarstwa domowego objawia się niejednokrotnie w małej dbałości o miejsce zamieszkania i obejście domu podopiecznych oraz w niewłaściwym wywiązywaniu się z obowiązków opiekuńczo- wychowawczych względem małoletnich dzieci. Rodziny te są cały czas monitorowane oraz motywowane do zmiany postępowania przez pracowników socjalnych, asystentów i kuratorów sądowych. Małoletnie dzieci narażone są bowiem na nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny w związku z czym konieczne jest ukierunkowywanie uczestników a zarazem kontrolowanie procesu wychowawczego w rodzinie.

Częstym problemem w rodzinach objętych nadzorem sądowym i wsparciem asystenta jest nadużywanie przez podopiecznych alkoholu. W takich przypadkach asystenci i kuratorzy współpracują z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Spożywanie alkoholu przez podopiecznych oraz pojawiające się w związku z tym awantury wpływają negatywnie na relacje rodzinne, w tym na proces wychowawczy względem małoletnich dzieci oraz ich rozwój. Dodatkowo nierzadko towarzyszy temu także brak zainteresowania ze strony rodziców, bierność oraz nie reagowanie na problemy dzieci. Skutkiem tego jest narastanie problemów opiekuńczo – wychowawczych w szkole oraz kłopoty w nauce. W tej kwestii dzieci mogą liczyć na pomoc asystentów rodziny, którzy pozostają w ścisłej współpracy z dyrekcją szkół oraz wychowawcami, pomagają dzieciom w przezwyciężaniu trudności szkolnych oraz motywują je do zmiany postępowania.

Podopieczni z rodzin objętych wsparciem asystentów są stale zobowiązani do zaprzestania spożywania alkoholu, właściwego zajmowania się rodziną, domem, aktywnego uczestniczenia w życiu dzieci oraz wywiązywania się z obowiązków rodzicielskich.

Podczas pracy asystenci i kuratorzy stale wskazują podopiecznym na pojawiające się problemy, troski oraz potrzeby ich dzieci, w celu poprawy sytuacji w rodzinie.

Funkcjonowanie tych rodzin jest bowiem zaburzone, co najbardziej dotyczy małoletnie dzieci wpływając negatywnie na ich rozwój psychofizyczny. Podczas swojej pracy asystenci rodziny spotykają się z przychylnością dzieci, które na początku nieufnie, ale z czasem chętnie współpracują, słuchają rad i zwracają się ze swoich trosk i kłopotów. Rozmowa z dorosłą osobą o ich problemach, smutkach oraz radościach to często dla nich coś nowego, gdyż rodzice niestety nie interesują się problemami swoich dzieci. Często pozostawiane są one same sobie ze swoimi problemami oraz nie posiadają odpowiednich wzorców postępowania. Istnieje ryzyko, że w dorosłości będą popełniać takie same błędy jak ich rodzice. W związku z tym tak ważne jest otrzymanie odpowiedniego wsparcia osób i instytucji, które czuwać będą nad bezpieczeństwem tych najmłodszych i najbardziej bezbronnych.

Asystenci rodziny pracują w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo - wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się

z niepełnosprawnością dziecka. Rodziny objęte wsparciem asystenta, w których wychowywane jest dziecko niepełnosprawne stanowiły w 2020r. 40% wszystkich rodzin korzystających z tej formy pomocy. Poddając analizie problemy rodzin objętych asystenturą rodzinną, zgodnie z informacją przedstawioną przez asystentów, najczęściej występującymi problemami w rodzinach korzystających z ich wsparcia są szeroko pojęte problemy opiekuńczo – wychowawcze wynikające z bezrobocia, problemów z alkoholem, bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawności długotrwałej choroby i konfliktów w rodzinie, w tym występowania przemocy domowej.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15.1. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- a) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodzin i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- b) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- c) udzielanie pomocy rodzinom w celu poprawy ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- d) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- e) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- f) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- g) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- h) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- i) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- j) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- k) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- l) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- m) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;

- n) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- o) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- p) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- q) sporządzanie na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- r) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- s) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna się za niezbędną.

Asystent rodziny pracuje z całą rodziną. Zaczyna zazwyczaj od pomocy w rozwiązaniu najpilniejszych problemów socjalnych, które często przygniatają rodzinę i uniemożliwiają jakiegokolwiek perspektywiczne działanie. Gdy doraźne problemy rodziny zostaną rozwiązane, a asystent uzyska dobry kontakt i zaufanie podopiecznych, możliwe jest określenie dalszych potrzeb i perspektyw oraz zawarcie partnerskiego kontraktu na temat ich realizacji. Po uporaniu się z bieżącymi potrzebami socjalnymi często na pierwszy plan wychodzą problemy osobiste i konflikty rodzinne. Bez ich satysfakcjonującego rozwiązania trudno wyeliminować uzależnienia, przemoc czy zaniedbanie dzieci, nie mówiąc już o stałej pracy czy uzupełnianiu wykształcenia. Asystent udziela pomocy w zrozumieniu i rozwiązywaniu problemów psychologicznych rodziny.

Od czerwca 2014r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzyskach jest realizatorem Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, dzięki którym rodziny wielodzietne mogą korzystać z określonego systemu ulg.

Tabela 11 Karty Dużej rodziny – 2018-2020

Liczba rodzin posiadających Karty Dużej Rodziny	Liczba zamówionych kart	
	tradycyjnych	elektronicznych
	235	
	965	267

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS Brzyska

Od 2013r. przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Brzyskach działa Terenowy Sztab Ogólnopolskiej Akcji Charytatywnej „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę”. Pracownicy tutejszego GOPS jako wolontariusze zorganizowali akcję na terenie Gminy Brzyska, która polegała na zbiórce darów rzeczowych w postaci zabawek, artykułów szkolnych i papierniczych, środków czystości i higieny osobistej, słodczy oraz produktów spożywczych nadających się do długotrwałego przechowywania. Artykuły te zostały przekazane dzieciom z rodzin wielodzietnych, niepełnych, rozbitych oraz będących w trudnej sytuacji materialnej, zamieszkałym na terenie gminy Brzyska. W 2018r. z pomocą lokalnych firm oraz osób prywatnych udało nam się obdarować dzieci z 13 najbardziej potrzebujących rodzin, zebrano 160 kg darów. W 2019r. obdarowano 16 rodzin, zebrano 230,20 kg darów. Honorowy Patronat nad Akcją objął Wójt Gminy Brzyska.

Istotną formą niesienia pomocy realizowaną od wielu lat jest również dożywianie dzieci. Dzięki realizowanemu programowi „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018r. 257 dzieci mogło skorzystać z bezpłatnych posiłków w przedszkolach i szkołach. W 2020r. liczba ta znacznie spadła do 147 osób. Od 2019r. program nosi nazwę „Posiłek w szkole i w domu”.

Tabela 12 Liczba dzieci korzystających z pomocy w formie posiłków w latach 2018-2020

Pomoc w formie posiłków wymagająca przeprowadzenia wywiadu środowiskowego.			
Lata	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba dzieci korzystających z posiłków ogółem	257	194	147

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ora z” Posiłek w szkole i w domu”

Wsparcie rodzin przez tutejszy GOPS ze szczególnym uwzględnieniem pomocy dla długotrwale bezrobotnych osób odbywa się także poprzez realizację projektów systemowych.

Od 2020r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzyskach realizuje projekt „**Nowe szanse - lepsza przyszłość**” dla 20 uczestników z terenu gminy Brzyska - 15 kobiet i 5 mężczyzn, w ramach którego organizowane są szkolenia zawodowe:

- Cukiernik,
- Sprzedawca - magazynier.

Osoby uczestniczące w projekcie to długotrwale bezrobotne osoby z terenu Gminy Brzyska, wszyscy są podopiecznymi tutejszego ośrodka. Zostały one objęte kontraktami socjalnymi oraz wsparciem finansowym w postaci zasiłków celowych i celowych specjalnych, co stanowiło wkład własny gminy.

Osoby uczestniczące w projekcie mogły skorzystać z następujących form pomocy:

- praca socjalna i warsztaty rozwoju osobistego,
- usługa pro- zdrowotna,
- zmiana wizerunku,
- warsztaty kulinarne,
- porady prawne,
- terapia psychologiczna,

Od 2011r. tut. GOPS realizuje całość zagadnień związanych z obsługą pracowników skierowanych na prace społecznie użyteczne. Zgodnie z Porozumieniem zawartym z PUP w Jaśle, Gmina Brzyska zobowiązała się do zorganizowania prac społecznie użytecznych dla bezrobotnych osób pozostających bez prawa do zasiłku i korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej.

Prace społecznie użyteczne obejmowały:

- sprzątanie w budynkach Domów Ludowych i na przystankach;
- pomoc ludziom starszym, chorym i samotnym.

W 2018 r. 12 osób wykonywało prace społecznie użyteczne, z czego 8 to były kobiety. W 2019r. – 12 osób, w tym 8 kobiet; w 2020r. – 8, w tym 6 kobiet.

Tabela 13 Liczba rodzin/osób objętych pomocą świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2018– 2020

Wyszczególnienie	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba rodzin, którym przyznano zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	461	402	385
Wyszczególnienie	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie wychowawcze	583	722	729
Liczba wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych	250	501	802
Liczba osób, którym przyznano zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	156	143	116
Liczba osób pobierająca świadczenia z funduszu alimentacyjnego	15	13	13
Liczba osób, korzystających z pomocy w formie dodatku mieszkaniowego	0	0	0
Liczba wypłaconego dodatku z tytułu wielodzietności	1151	1126	1006

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej dla Gminy Brzyska

Jak wynika z danych, liczba rodzin, którym przyznano zasiłki rodzinne wraz z dodatkami w latach 2018-2020 nieznacznie spadła. Wzrosła zaś liczba osób, którym przyznano świadczenia pielęgnacyjne. Liczba wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych w roku 2020 w stosunku do 2018r. wzrosła o 62,46%. Liczba osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego od trzech lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Z dodatków mieszkaniowych na terenie gminy Brzyska w 2018r. - 2020r. nie korzystała żadna rodzina. Jak wynika z danych liczba wypłaconego dodatku z tytułu wielodzietności nieznacznie zmniejszyła się. W 2020r. zanotowano spadek o 13% w porównaniu z rokiem 2018.

II.3. Analiza sytuacji dziecka i rodziny na podstawie danych oświatowych

Szkoła jest instytucją społeczną, w której aktualizuje się rozwój dziecka zapoczątkowany w rodzinie, jest miejscem nauczania i wychowania.

Z danych Wydziału Oświaty Urzędu Gminy wynika, że w gminie Brzyska w ostatnich latach następująca liczba dzieci i młodzieży uczęszczała do przedszkoli i szkół.

Tabela 14 Liczba dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach w latach 2018 - 2020

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych	740	598	609
- w przedszkolach	175	148	140
w tym dzieci niepełnosprawne	-	2	1
- w szkołach podstawowych	507	450	469
w tym dzieci niepełnosprawne	11	10	9

Źródło: Dane Wydziału Oświaty Urzędu Gminy w Brzyskach

Jak wynika z powyższych danych liczba dzieci i młodzieży ogółem w ww. placówkach spada. W 2020r. liczba ta była niższa w stosunku do 2018r. o 15 %. Największą grupę uczniów szkół wiejskich stanowią uczniowie szkół podstawowych.

Tabela 15 Liczba uczniów pobierających stypendia w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba uczniów pobierających stypendia	158	150	126
- w szkołach podstawowych	71	99	80
- w szkołach gimnazjalnych	32	10	-
- w szkołach ponadpodstawowych	54	41	46
- w ośrodkach szkolno-wychowawczych	1	-	-
Kwota wypłaconych stypendiów	132 969,53 zł.	86 379,90 zł	126 752,80 zł

Źródło: Dane Wydziału Oświaty Urzędu Gminy w Brzyskach

Jak wynika z danych zawartych w tabeli liczba dzieci pobierających stypendia zmalała. W 2020r. liczba ta była niższa niż w roku 2018. Największą grupę osób pobierających stypendia w 2020r. stanowili uczniowie w szkołach podstawowych było ich 80 o 34 więcej niż w szkołach ponadpodstawowych.

Tabela 16 Liczba uczniów i dzieci uczęszczających w zajęciach świetlicowych w latach 2018-2020

Nazwa szkoły	2018		2019		2020	
	Liczba uczniów	Liczba dzieci	Liczba uczniów	Liczba dzieci	Liczba uczniów	Liczba dzieci
Zespół Szkolno Przedszkolny w Brzyskach	240	61	249	50	267	50
Zespół Szkolno - Przedszkolny w Błażkowej	150	25	131	25	132	25
Zespół Szkolno - Przedszkolny w Wróblowej	89	10	70	20	70	23

Źródło: Dane Wydziału Oświaty Urzędu Gminy w Brzyskach

Dzieci uczęszczające do szkół na terenie Gminy Brzyska mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych przez świetlice szkolne. Stanowią one integralną i niezastąpioną część systemu wychowania szkolnego. Są ważnym ogniwem, uczestniczącym w realizacji celów nie tylko opiekuńczych, ale i dydaktyczno- wychowawczych szkoły. Dane wskazują, że w 2020r. 21% uczniów szkoły podstawowej uczestniczyło w zajęciach świetlicowych, w 2019r. 21% porównywalnie do roku 2018, gdzie 20% dzieci uczestniczyło w zajęciach świetlicowych.

Z informacji uzyskanych od pedagoga szkolnego z Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Brzyskach wynika, iż w rodzinach uczniów tej szkoły występują problemy takie jak:

- Alkoholizm w rodzinie,
- Spożywanie alkoholu przez nieletnich,
- Przemoc w rodzinie wobec nieletnich,
- Przemoc i zachowania agresywne nieletnich wobec rówieśników,
- Zachowania przestępcze nieletnich (konflikt z prawem),
- Dzieci sprawujące problemy opiekuńczo – wychowawcze (np. absencja szkolna, wybryki chuligańskie),
- Zanedbywanie przez rodziców (opiekunów),
- Sieroctwo tzw. „emigracyjne” i wynikające z niego brak prawidłowej opieki,
- Uzależnienie od komputera, telewizji, gier elektronicznych, Internetu,

Na podstawie danych, zawartych w poniższej tabeli 17 stwierdzić można, że na przestrzeni lat 2018-2020 najczęściej występującymi problemami były problemy opiekuńczo – wychowawcze, zaniedbywanie dzieci przez rodziców oraz alkoholizm.

Tabela 17 Problemy występujące wśród rodzin dzieci uczęszczających do szkół na terenie gminy Brzyska w latach 2018-2020.

Rok	2018	2019	2020
Alkoholizm w rodzinie	7	8	4
Spożywanie alkoholu przez nieletnich	3	3	1
Przemoc w rodzinie wobec nieletnich	3	3	3
Przemoc i zachowania agresywne nieletnich wobec rówieśników	4	3	1
Zachowania przestępcze nieletnich (konflikt z prawem)	3	1	1
Dzieci sprawiające problemy opiekuńczo – wychowawcze (np. absencja szkolna, wybryki chuligańskie)	9	8	6
Zaniedbywanie przez rodziców (opiekunów)	8	9	3
Sieroctwo tzw. „emigracyjne” i wynikający z niego brak właściwej opieki	1	1	0
Uzależnienie od komputera, telewizji, gier elektronicznych, Internetu	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze szkół na terenie gminy.

II.4. Analiza zjawiska alkoholizmu

Nie ulega wątpliwości, że alkoholizm ma szkodliwy, choć jednocześnie bardzo zróżnicowany wpływ na życie całej rodziny i dzieci. Jest on czynnikiem wysokiego ryzyka wystąpienia emocjonalnych oraz behawioralnych problemów u dzieci dorastających w rodzinach z tym problemem. Rodzicielstwo zaburzone przez alkoholizm charakteryzuje się zazwyczaj brakiem konsekwencji, nieadekwatną więzią emocjonalną oraz brakiem modelowania właściwych zachowań społecznych. Podstawowe funkcje rodzicielskie zostają przez alkoholizm bardzo wyraźnie naruszone. Gdy jedno lub oboje rodziców pije, ich emocjonalne napięcie poważnie zakłóca zdolność do sprawowania należytej opieki i tworzenia dziecku prawidłowego środowiska, w którym powinno się rozwijać.

Na podstawie wnikliwej analizy zagrożeń i potrzeb środowiska gminy Brzyska opracowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którego założenia przedstawione są w tabeli poniżej.

Tabela 18 Założenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Lp.	Kategoria zadania	Zadanie	Podmiot realizujący zadanie
1.	Zwiększenie dostępności terapeutycznej	<ul style="list-style-type: none">* Kontynuowanie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.* Systematyczne szkolenia osób zajmujących się pomaganiem osobom uzależnionym od alkoholu.* Informowanie społeczeństwa o możliwościach korzystania z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.* Kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe.* Udzielenie ofiarom przemocy wszechstronnej pomocy psychologicznej i prawnej.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; GOPS;

		<ul style="list-style-type: none"> * Informowanie o aktualnie działających telefonach zaufania „Niebieska linia”. 	
2.	Pomoc dla rodzin	<ul style="list-style-type: none"> * Organizowanie czasu wolnego dla dzieci z rodzin patologicznych poprzez zajęcia sportowe, rekreacyjne i kulturalne. * Pomoc w zorganizowaniu wyjazdu dzieci z rodzin patologicznych na kolonie, zimowiska, oazy i sanatoria. * Udzielenie pomocy materialnej rodzinom z problemem alkoholowym i zjawiskiem przemocy. 	Dyrektorzy szkół i GOPS;
3.	Wspomaganie instytucji stowarzyszeń i osób fizycznych	<ul style="list-style-type: none"> * Pomoc w organizowaniu i finansowaniu w szkołach konkursów i innych działań skierowanych na przeciwdziałanie alkoholizmowi. * Współdziałanie z organizacjami Pozarządowymi, w organizowaniu pomocy dla rodzin zagrożonych patologiami, a w szczególności alkoholizmem. * Organizowanie pomocy rodzinom zagrożonym ubóstwem na skutek występującego w tej rodzinie problemu alkoholowego. 	Dyrektorzy szkół; Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa; GOPS;
4.	Działalność profilaktyczna	<ul style="list-style-type: none"> * Wspieranie finansowe klubów sportowych działających na terenie gminy, gdyż krzewienie kultury fizycznej i sportu jest najlepszym działaniem profilaktycznym. * Współpraca 	GOPS; Kluby sportowe, SPZOZ i NZOZ; SP i Centrum Kultury i Czytelnictwa; Gminna Komisja

		<p>z ośrodkami zdrowia oraz szkołami w promowaniu wśród młodzieży trzeźwych obyczajów polegających na organizowaniu prelekcji dotyczących:</p> <ul style="list-style-type: none"> -negatywnych skutków spożywania alkoholu -skutkach choroby alkoholowej -szerzenie oświaty zdrowotnej. <p>* Gromadzenie i udostępnianie literatury, prasy, materiałów pomocniczych, informacyjnych o szkodliwości alkoholu, narkotyków, nikotyny i związanych z tym zagrożeń społecznych i zdrowotnych.</p> <p>* Informacja społeczności lokalnej o możliwościach uzyskania pomocy w zakresie leczenia i terapii.</p> <p>* Współdziałanie z Policją oraz Zakładami Opieki Zdrowotnej w kwestii przeciwdziałania skutkom alkoholizmu, wprowadzenie oraz realizowanie programów mających na celu wychodzenie z nałogów przez osoby dotknięte alkoholizmem.</p>	<p>Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;</p>
--	--	--	--

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II.5. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie

Termin przemoc w rodzinie „jest wykorzystywany dla określenia działań i zaniechań występujących w różnych związkach międzyludzkich. Obejmuje on każdą formę przemocy w sytuacji, gdy ofiarę i sprawcę łączy pewna forma związku osobistego lub, gdy pozostawali oni w takim związku w przeszłości. Przemoc wewnątrzrodzinną należy określić jako: wszelkie formy złego traktowania członków rodziny, zwłaszcza w sytuacji, kiedy nie są oni w stanie skutecznie się bronić, wszelkie działania aktywne jak i pasywne, które godzą w osobistą wolność jednostki i przyczyniają się do jej szkody psychicznej lub fizycznej, niezgodne ze społecznymi normami i standardami wzajemnych relacji w rodzinie”.

Można również wyróżnić cechy przemocy rodzinnej:

- przemoc dotyczy najczęściej relacji o nierównym układzie sił pomiędzy członkami rodziny;
- dochodzi do wykorzystywania władzy i siły fizycznej „silniejszego” wobec „słabszego”;
- występuje przedmiotowy stosunek pomiędzy stronami;
- tłem związku staje się lęk ofiary i manipulowanie nim przez sprawcę przemocy w celu sprawowania kontroli, chęci posiadania władzy;
- najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety, osoby trwale lub okresowo niedołączone, znacznie rzadziej mężczyźni.

Tabela 19 Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie na terenie Gminy Brzyska w latach 2018-2020

Ogółem osoby dotknięte przemocą w rodzinie		kobiety			mężczyźni			dzieci			
		ogółem	z tego:		ogółem	z tego:		ogółem	z tego		
			osoby starsze*	osoby niepełnosprawne		osoby starsze*	osoby niepełnosprawne		do 13 roku życia	od 14 do 18 roku życia	niepełnosprawne**
2018	27	18	3	-	6	-	1	3	3	-	-
2019	25	18	2	0	3	0	0	4	2	2	0
2020	38	23	4	0	8	0	1	7	6	1	0

* kobiety i mężczyźni powyżej 65 roku życia *

** dzieci od 0 do 18 roku życia **

Źródło: Raporty z realizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 2018-2020

Tabela 20 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie

	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Osoby niepełnosprawne*
2018	20	1	19	-
2019	21	3	17	1
2020	27	3	24	-

Źródło: Raporty z realizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 2018-2020

Dane dotyczące przemocy wskazują, iż głównie, osobami, które dopuszczały się przemocy w rodzinie byli mężczyźni. Zdecydowaną większością osób doświadczających przemocy domowej są kobiety. Biorąc pod uwagę lata 2018-2020 zauważalny jest wzrost liczby kobiet doświadczających przemocy domowej.

Tabela 21 Liczba powoływanych grup roboczych w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, wszczętych postępowań w ramach procedury „Niebieska Karta” oraz wypełnianych formularzy „Niebieska Karta – A” w latach 2018 – 2020

Wyszczególnienie	2018r.	2019r.	2020r.
Liczba powołanych grup roboczych w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie	10	10	11
Liczba wszczętych postępowań w ramach „Niebieskich Kart”	10	11	11
Liczba formularzy „Niebieska Karta- A” otrzymanych przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w tym wypełnionych przez przedstawicieli:	13	12	17
GOPS	5	4	5
Policja	8	7	10
GKRPA	0	0	0
Oświaty	0	0	2
Ochrona Zdrowia	0	0	0
inne	0	0	0

Źródło: Raporty z realizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 2018-2020

W 2020r. ilość wszczętych postępowań w ramach procedury „Niebieska Karta” wzrosła w stosunku do roku 2018 o 1. Największa ilość formularzy wypełniana była przez funkcjonariuszy Polic

Rozdział III

ANALIZA ZAŁOŻEŃ PROGRAMU WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY BRZYSKA

III.1. Analiza SWOT

Aby zaprojektować skuteczne cele i działania na rzecz dziecka i rodziny, do dopełnienia obrazu diagnostycznego gminy w tym zakresie, posłużono się analizą SWOT. Przeanalizowano obecny potencjał gminy (mocne i słabe strony) oraz wskazano na zewnętrzne warunki i procesy, które wpływają lub w najbliższym czasie będą wpływać na funkcjonowanie gminy w analizowanym obszarze (szanse i zagrożenia).

Tabela 22 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizacja „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2022” ✓ Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 ✓ Realizacja Programu „Nowe Szanse- Lepsza Przyszłość” ✓ Realizacja programu Wspieraj Seniora ✓ Realizacja Programu Opieka Wytnieniowa ✓ Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Brzyska ✓ Realizacja programu rządowego na rzecz rodzin wielodzietnych „Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny” ✓ Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ✓ Aktywna współpraca instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny, w tym GOPS, PCPR, GKRPA, OP, Policji, Sądu, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, placówek oświatowych, placówek służby zdrowia ✓ Doświadczona kadra instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bezrobocie i trudna sytuacja finansowa rodzin zamieszkujących Gminę Brzyska ✓ Ograniczona liczba firm i brak zakładów na terenie gminy mogących zapewnić zatrudnienie ✓ Odległość od miasta ✓ Występowanie zjawisk patologicznych w rodzinach (uzależnienia, przemoc) ✓ Uzależnienie od pomocy instytucjonalnej i niska współpraca ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów ✓ Występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i roszczeniowości rodziców ✓ Zwiększające się koszty utrzymania rodzin ✓ Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę ✓ Bezradność i niskie kwalifikacje opiekuńczo - wychowawcze rodziców ✓ Brak prawidłowych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych ✓ Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie ✓ Rozpad rodzin i związków – separacje, rozwody, emigracja zarobkowa ✓ Brak poradnictwa specjalistycznego dla rodzin, w tym prawnego, mediacji rodzinnych

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zatrudnienie asystentów rodziny ✓ Funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie gminy (przedszkoli, szkół podstawowych) ✓ Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach oraz w Gminnym Centrum Kultury i Czytelnictwa ✓ Realizacja rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" ✓ Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie i przeciwdziałania uzależnieniom ✓ Współpraca z Okręgowym Ośrodkiem Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Sanoku/ Lokalny punkt w Jaśle ✓ Współpraca z psychologiem/psychoterapeutą w ramach Ośrodka Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży oraz w ramach Projektu „Środowiskowe Centrum pomocy Psychologicznej i Wsparcia w Jaśle”. Współpraca dotyczy m.in. osób , rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie. ✓ Realizacja Programu POPŻ, współpraca z PKPS Krosno 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak mieszkań chronionych na terenie gminy ✓ Brak żłobków ✓ Niewystarczająca ilość miejsc w przedszkolach ✓ Brak organizacji pozarządowych realizujących działania wspierające na rzecz dziecka i rodziny ✓ Niewystarczająca oferta wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych i ofiar przemocy ✓ Ograniczony dostęp do kultury
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Funkcjonowanie świetlic szkolnych ✓ Działanie Gminnego Centrum Kultury i Czytelnictwa ✓ Bezpłatny dostęp do Internetu ✓ Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników służb społecznych i pedagogów szkolnych ✓ Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie zapobiegania dysfunkcjonalności rodzin 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ubieganie się o środki zewnętrzne (unijne i ministerialne) na realizację działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niekorzystne tendencje demograficzne ✓ Pogłębianie się zjawiska wykluczenia społecznego rodzin

<p>społecznemu i pomocy rodzinom mających problemy opiekuńczo-wychowawcze</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę ✓ Możliwość podnoszenia kwalifikacji pracowników organizacji i instytucji działających na rzecz rodziny, w tym asystentów rodziny, pracowników socjalnych ✓ Rozbudowa systemu usług społecznych mających na celu poprawę jakości życia rodzin ✓ Zapewnienie rodzinom pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej ✓ Możliwość zwiększenia zatrudnienia wykwalifikowanej kadry, w tym asystentów rodziny ✓ Rozwój idei wolontariatu ✓ Podnoszenie świadomości społecznej poprzez edukację rodziców, w szczególności w zakresie kompetencji rodzicielskich ✓ Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych ✓ Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ✓ Zwiększenie liczby świetlic środowiskowych i klubów dla dzieci i młodzieży na terenie gminy ✓ Zwiększenie oferty sportowej i bazy lokalowej dla młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konsumpcyjny styl życia ✓ Osłabienie wartości rodzinnych, zachwianie relacji rodzic – dziecko ✓ Zaniebywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców ✓ Zwiększające się koszty utrzymania rodzin ✓ Uzależnienie rodzin od systemu pomocy społecznej ✓ Wzrost liczby zadań przekazywanych samorządom gminnym bez odpowiedniego zabezpieczenia środków finansowych ✓ Trudności w zatrudnieniu zgodnym z uzyskanymi kwalifikacjami
---	--

Źródło: Opracowanie własne

III.2. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE W OBSZARZE WSPARCIA DZIECKA I RODZINY

Wykres 3 Podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny. Źródło: Opracowanie własne

Wykres 4 Charakterystyka wybranych podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny.

Źródło: Opracowanie własne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzyskach

38-212 Brzyska 11 a,
tel. (13) 44 601 03
e-mail: gops@brzyska.pl

- realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12.03.2004r. o pomocy społecznej,
- realizacja "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Brzyska,
- realizacja projektów unijnych,
- realizacja projektów rządowych,
- realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- realizacja programów: "Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie", "Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii",
- realizacja programu rządowego "Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny".

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ul. Rynek 18, 38-200
Jasło
tel. (13) 44 834 40
e-mail:
pcpr.jaslo@neostrada.pl

- realizowanie zadań w oparciu o ustawę o pomocy społecznej,
- wykonywanie zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- organizowanie i finansowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej,
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej,
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej,
- dofinansowanie osób niepełnosprawnej.

Powiatowy Urząd Pracy

ul. Rynek 18, 38-200 Jasło
tel. (13) 44 644 68
e-mail:
sekretariat@pup-jaslo.pl

- pośrednictwo pracy,
- poradnictwo zawodowe, pomoc w poszukiwaniu pracy, organizacja szkoleń,
- usługi EURES,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń z tytułu bezrobocia.

**Ośrodek Psychoterapii
w Jaśle**
ul. K.K. Baczyńskiego 20A,
38-200 Jasło
e-mail:
sekretariat@pup-jaslo.pl

- porada i diagnoza psychologiczna,
- indywidualne poradnictwo specjalistyczne,
- psychoterapia grupowa, indywidualna,
- psychoterapia rodzinna,
- psychoedukacja grupowa,
- wizyty środowiskowe.

**Szpital Specjalistyczny
w Jaśle**
ul. Lwowska 22,
38-200 Jasło
tel. (13) 44 620 41
e-mail:
szpital@szpital.jaslo.pl

- stacjonarna i ambulatoryjna opieka medyczna,
- specjalistyczne świadczenia ambulatoryjne,
- świadczenia diagnostyczne,
- rehabilitacja lecznicza,
- oświata zdrowotna i promocja zdrowia
- pomoc doraźna i transport sanitarny.

**Specjalny Ośrodek
Szkolno – Wychowawczy
w Jaśle**
ul. Piotra Skargi 47,
38-200 Jasło
tel. (13) 44 634 67

- wczesne wspomaganie rozwoju,
- szkoła podstawowa,
- szkoła przysposabiająca do pracy,
- zajęcia rewalidacyjno – wychowawcze,
- internat.

**Poradnia Psychologiczno -
Pedagogiczna w Jaśle**
ul. Słowackiego 6,
38-200 Jasło
tel. (13) 44 645 46
e-mail: jmercik@o2.pl

- porady i wskazówki dotyczące wspierania dziecka w rozwoju intelektualnym, emocjonalnym i społecznym,
- diagnoza zaburzeń rozwoju dzieci,
- wczesne rozpoznawanie wad wymowy,
- terapia logopedyczna dzieci i młodzieży.

**Parafialny Zespół Caritas
działający przy parafiach na
terenie Gminy Brzyska**

- pomoc doraźna lub okresowa dla najuboższych rodziny

**Gminne Centrum Kultury
i Czytelnictwa w Brzyskach**
38-212 Brzyska
tel:(13) 44 60105
e-mail:
biblioteka_brzyska@interia.pl

- edukacja kulturalna poprzez prace w zespołach, kołach zainteresowań, organizowanie konkursów, przeglądów,
- opieka i promocja nad amatorskim ruchem artystycznym i sztuką ludową na terenie gminy,
- prowadzenie działalności rekreacyjno - wypoczynkowej zapewniającej uczestnikom racjonalne spędzanie czasu wolnego zgodnie z zainteresowaniami i potrzebami.

**Zespół Interdyscyplinarny do
Spraw Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie**
Brzyska 11 a 38-212 Brzyska
tel. (13) 44 601 03

- diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy Brzyska,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o osobach, instytucjach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,

**Gminna Komisja
Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych w Brzyskach**
Brzyska 1, 38-212 Brzyska

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem określonych przepisów ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

**Polski Komitet Pomocy
Społecznej**
Zarząd Miejski, ul. Kościuszki
45
38-200 Jasło
tel. (13) 44 679 76

- program pomocy żywnościowej FEAD 2014-2020
- pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans.

**Ośrodek Interwencji
Kryzysowej
w Jasle**
Rynek 18, 38-200 Jasło
tel: 13 448 58 38

- pomoc prawna,
- poradnictwo psychopedagogiczne,
- realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

**Zespół Szkolno -Przedszkolny
w Brzyskach**
38-212 Brzyska 348

**Zespół Szkolno - Przedszkolny
w Błażkowej**
Błażkowa 125, 38-212 Brzyska

**Zespół Szkolno -Przedszkolny w
Wróblowej**
Wróblowa 36, 38-212 Brzyska

**Zespół Szkół Społecznych w
Lipnicy Dolnej**
Lipnica Dolna 54, 38-211 Jasło

- realizacja zadań wynikających z Ustawy o systemie oświaty oraz przepisów ustanowionych na jej podstawie.

III.3. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

1. Rodzin z terenu Gminy Brzyska przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze.
2. Dzieci i młodzieży, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki.
3. Rodziców, których dzieci znalazłyby się w pieczy zastępczej.
4. Społeczności lokalnej.
5. Przedstawicieli instytucji, organizacji oraz służb pracujących na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

Realizatorzy i partnerzy programu:

Założenia programu Wspierania Rodzin w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

W gminie Brzyska będą to następujące podmioty:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzyskach,
- Urząd Gminy w Brzyskach,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Brzyska,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Brzyska,
- Posterunek Policji w Kołaczycach,
- Placówki Oświatowe na terenie gminy Brzyska,
- Placówki Służby Zdrowia na terenie gminy Brzyska,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Jaśle,
- Organizacje pozarządowe,
- Ośrodek Psychoterapii w Jaśle.

W realizacji swoich zadań ww. podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji

III.4. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Cel główny programu:

Wspieranie i pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej poprzez wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w gminie Brzyska.

Cele szczegółowe programu:

- ✓ Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
- ✓ Zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinach oraz rozwiązywanie już powstałych.
- ✓ Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom i szczególnego wsparcia rodzinom zagrożonym dysfunkcjami w pełnieniu roli opiekuńczo - wychowawczej.
- ✓ Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym w środowisku naturalnym oraz rozwijanie współpracy z rodziną.

Cel główny i cele szczegółowe Programu zostaną osiągnięte poprzez realizację działań zawartych w poniższej tabeli.

Tabela 23 Cele i działania Programu

Lp.	Nazwa działania	Okres realizacji	Realizatorzy/ partnerzy Programu	Wskaźniki	Źródło finansowania
Cel szczegółowy 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny					
1.	Zapewnienie pomocy rzeczowej a także usługowej rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,	2021 - 2023	GOPS, organizacje pozarządowe, placówki Oświatowe,	- Liczba rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej, w tym w formie finansowej, rzeczowej, usługowej, - Liczba rodzin korzystających ze wsparcia organizacji pozarządowych w formie finansowej, rzeczowej, usługowej, - Liczba uczniów, którzy zostali objęci	budżet gminy, budżet państwa, środki zewnętrzne,

				pomocą rzeczową,	
2.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,	2021-2023	GOPS/PCPR,	- Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które gmina ponosić będzie odpłatność,	budżet gminy, budżet powiatu,
Cel szczegółowy 2: Zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinach oraz rozwiązywanie już powstałych					
1.	Prowadzenie monitoringu zjawisk dezintegracji oraz dysfunkcyjności rodziny;	2021-2023	GOPS, placówki oświatowe, PCPR, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Ośrodek Psychoterapii,	- Liczba monitorowanych rodzin, - Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych,	budżet gminy, budżet państwa,
2.	Zwiększenie dostępności do konsultacji oraz specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, w tym prawnego, psychologicznego, pedagogicznego,	2021-2023	GOPS, placówki oświatowe, PCPR, Ośrodek Psychoterapii,	- Liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa i konsultacji, - Liczba udzielonych porad i konsultacji,	budżet gminy, budżet państwa, środki zewnętrzne,
3.	Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych,	2021-2023	GOPS, placówki oświatowe,	- Liczba zrealizowanych szkoleń/ warsztatów, programów profilaktycznych, - Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/ Warsztatach, programach profilaktycznych,	budżet gminy, budżet państwa,

4.	Zwiększenie dostępności do dóbr kultury, sportu i rekreacji dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, w tym dla rodzin Wielodzietnych,	2021-2023	GOPS, Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa, placówki oświatowe,	-Liczba wydanych Ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny, - Liczba zrealizowanych projektów, zorganizowanych przedsięwzięć,	budżet gminy, budżet państwa,
----	--	-----------	---	--	--------------------------------------

Cel szczegółowy 3: Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom i szczególnego wsparcia rodzinom zagrożonym dysfunkcjami w pełnieniu roli opiekuńczo – wychowawczej

1.	Wspieranie rodzin przez asystenta rodziny,	2021-2023	GOPS,	- Liczba zatrudnionych asystentów rodziny, - Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,	budżet gminy, budżet państwa,
2.	Organizacja wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci z rodzin Dysfunkcyjnych,	2021-2023	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe,	- Liczba form wypoczynku oraz sposób ich Realizacji,	budżet gminy,
3.	Pobudzanie aktywności rodziców i opiekunów,	2021-2023	GOPS, Powiatowy Urząd Pracy,	- Liczba zrealizowanych projektów służących aktywizacji zawodowej, - Liczba osób uczestniczących w projektach służących aktywizacji zawodowej, - Liczba osób skierowanych do prac społecznie Użytecznych,	budżet gminy, budżet państwa, środki zewnętrzne,

4.	Wspieranie rodziców naturalnych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	2021-2023	GOPS,	-Liczba rodzin objętych pomocą,	budżet gminy, budżet państwa,
5.	Organizowanie usług dla rodzin z dziećmi, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych,	2021-2023	GOPS,	-Liczba rodzin objętych pomocą,	budżet gminy, budżet państwa,
6.	Praca socjalna	2021-2023	GOPS,	-Liczba rodzin objętych wsparciem pracowników Socjalnych,	budżet gminy, budżet państwa,
Cel szczegółowy 4: Doskonalenie sytemu opieki nad dzieckiem przebywającym w środowisku naturalnym oraz rozwijanie współpracy z rodziną					
1.	Szkolenia, warsztaty, konferencje oraz	2021-2023	GOPS, PUP, OIK, GKRPA,	-Liczba szkoleń/ warsztatów/ konferencji/	budżet gminy, budżet państwa,
	seminaria tematyczne dla osób zawodowo zajmujących się pracą z rodziną			Seminariów,	
2.	Koordinacja działań i bieżąca współpraca podmiotów podejmujących Różnorodne działania na rzecz rodziny,	2021-2023	GOPS, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, placówki oświatowe, KPP, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Ośrodek Psychoterapii, Ośrodek Zdrowia,	-Liczba rodzin objęta wsparciem -Liczba zawartych partnerstw/ Porozumień,	budżet gminy, budżet państwa,

Źródło: Opracowanie własne

III.5. MONITORING, EFEKTYWNOŚĆ I FINANSOWANIE PROGRAMU

I. Monitorowanie Programu

Monitoring Programu prowadzić będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzyskach. Każdego roku Kierownik GOPS przedstawia Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji działań. Monitoring realizacji Programu pozwoli na:

- Ocenę stanu zaawansowania prowadzonych działań oraz stanu zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za realizację Programu;
- Rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających wsparcia.

II. Efektywność Programu:

Mierniki efektywności realizacji Programu:

1. Liczba rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej, w tym w formie finansowej, rzeczowej, usługowej;
2. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia organizacji pozarządowych w formie finansowej, rzeczowej, usługowej;
3. Liczba uczniów, którzy zostali objęci pomocą rzeczową;
4. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które gmina ponosić będzie odpłatność;
5. Liczba monitorowanych rodzin w zakresie ich dezintegracji oraz dysfunkcjonalności;
6. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych w zakresie dezintegracji oraz dysfunkcjonalności rodziny;
7. Liczba rodzin korzystających ze specjalistycznego poradnictwa i konsultacji;
8. Liczba udzielonych porad i konsultacji dla rodzin;
9. Liczba zrealizowanych dla rodzin szkoleń/ warsztatów, służących wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych;
10. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/warsztatach służących wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych;
11. Liczba wydanych Ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny;

12. Liczba zrealizowanych projektów, zorganizowanych przedsięwzięć w zakresie zwiększenia dostępności do dóbr kultury, sportu i rekreacji dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej;
13. Liczba zatrudnionych asystentów rodziny;
14. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;
15. Liczba form wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz sposób ich realizacji;
16. Liczba zrealizowanych projektów służących aktywizacji zawodowej;
17. Liczba osób uczestniczących w projektach służących aktywizacji zawodowej;
18. Liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych;
19. Liczba rodzin objętych pomocą, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej;
20. Liczba rodzin objętych pomocą w zakresie usług, w tym specjalistycznych;
21. Liczba rodzin objętych wsparciem pracowników socjalnych;
22. Liczba warsztatów, szkoleń, konferencji, seminariów dla osób zawodowo zajmujących się pracą z rodziną;
23. Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach koordynacji i współpracy różnych podmiotów podejmujących działania na rzecz rodziny;
24. Liczba zawartych partnerstw/ porozumień pomiędzy podmiotami podejmującymi różnorodne działania na rzecz rodziny;

III. Finansowanie Programu:

Działania *Programu Wspierania Rodzin dla Gminy Brzyska na lata 2021 - 2023* będą realizowane i wdrażane zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi gminy. Podstawowymi źródłami finansowania Programu będą: budżet gminy, budżet państwa oraz środki zewnętrzne, w tym fundusze unijne.

Podsumowanie Programu

Program Wspierania Rodzin dla Gminy Brzyska zakłada tworzenie coraz to lepszych warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, co może przyczynić się do zahamowania procesu umieszczania dzieci poza rodziną naturalną. Spodziewanym efektem ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie zjawiska patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Zakładane efekty realizacji programu :

1. Poprawa jakości życia rodzin oraz wzmocnienie ich więzi rodzinnych.
2. Pozostanie dziecka w rodzinie naturalnej oraz zahamowanie wzrostu liczby dzieci kierowanych do różnych form opieki zastępczej.
3. Zwiększenie świadomości rodziców dotyczącej potrzeb rozwojowych dziecka i odpowiedzialności za ich prawidłowe wychowanie.
4. Zwiększenie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców.
5. Zwiększenie oferty pomocy usługowej dla rodzin z dziećmi.
6. Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego.
7. Umocnienie roli asystenta rodziny.
8. Poprawa jakości pracy osób specjalizujących się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Źródła:

1. *Europejska Karta Społeczna* sporządzona w Turynie w dniu 18 października 1961 r. (Dz. U.99 r. 8. 67),
2. Kadela K., Kowalczyk J., *Standardy pracy socjalnej*, Warszawa 2014,
3. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*,
4. Lalak D., Pilch T., (red) *Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej*, Warszawa 1999r.,
5. Sprawozdania GOPS, dane z Urzędu Gminy Brzyska, Powiatowego Urzędu Pracy i PCPR w Jaśle oraz placówek oświatowych z terenu gminy Brzyska.

Spis tabel:

- Tabela 1 Liczba mieszkańców Gminy Brzyska w latach 2018-2020.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Ewidencji Urzędu Gminy Brzyska.
- Tabela 2 Liczba osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie gminy w latach 2018-2020.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Jasle.
- Tabela 3 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzyskach w latach 2018-2020. *Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2020 dla Gminy Brzyska.*
- Tabela 4 Liczba rodzin niepełnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2018-2020. *Źródło: Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzyskach za 2018 - 2020r.*
- Tabela 5 Liczebność rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2020. *Źródło: Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzyskach za 2018 - 2020r.*
- Tabela 6 Struktura rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2018- 2020. *Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzyskach za 2018- 2020r.*
- Tabela 7 Statystyka najczęstszych przyczyn przyznania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2018- 2020. *Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2020 dla Gminy Brzyska.*
- Tabela 8 Klasyfikacja rodzin uwzględniająca stopień występowania dysfunkcji opiekuńczo – wychowawczych. *Źródło: K. Kadela, J. Kowalczyk, Standardy pracy socjalnej, Warszawa 2014.*
- Tabela 9 Liczba osób korzystających z poszczególnych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w GOPS Brzyska na przestrzeni 2018-2020. *Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2020 dla Gminy Brzyska.*
- Tabela 10 Asystenci i rodziny objęte ich wsparciem. *Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS w Brzyskach.*
- Tabela 11 Karty Dużej rodziny – 2018-2020. *Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS Brzyska.*

- Tabela 12 Liczba dzieci korzystających z pomocy w formie posiłków w latach 2018-2020. *Sprawozdanie z realizacji Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” ora z” Posiłek w szkole i w domu”.*
- Tabela 13 Liczba rodzin/osób objętych pomocą świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2018 – 2020. *Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2020 dla Gminy Brzyska.*
- Tabela 14 Liczba dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach w latach 2018-2020. *Dane Wydziału Oświaty Urzędu Gminy w Brzyskach.*
- Tabela 15 Liczba uczniów pobierających stypendia w latach 2018-2020. *Źródło: Dane Wydziału Oświaty Urzędu Gminy w Brzyskach.*
- Tabela 16 Liczba uczniów i dzieci uczęszczających w zajęciach świetlicowych w latach 2018-2020. *Źródło: Dane Wydziału Oświaty Urzędu Gminy w Brzyskach.*
- Tabela 17 Problemy występujące wśród rodzin dzieci uczęszczających do szkół w Brzyskach w latach 2018-2020. *Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze szkół na terenie gminy.*
- Tabela 18 Założenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych .
- *Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.*
- Tabela 19 Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie na terenie Gminy Brzyska w latach 2018-2020. *Źródło: Raporty z realizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 2018-2020.*
- Tabela 20 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.
- *Źródło: Raporty z realizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 2018-2020.*
- Tabela 21 Liczba powoływanych grup roboczych w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, wszczętych postępowań w ramach procedury „Niebieska Karta” oraz
- wypełnianych formularzy „Niebieska Karta – A” w latach 2018 – 2020. *Źródło: Raporty z realizacji Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 2018-2020.*
- Tabela 22 Analiza SWOT. *Źródło: Opracowanie własne.*
- Tabela 23 Cele i działania Programu. *Źródło: Opracowanie własne.*

Spis wykresów:

- Wykres 1 Ilość dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny w danych grupach wiekowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS w Brzyskach.

- Wykres 2 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta ze względu na wstępujące problemy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS w Brzyskach.

- Wykres 3 Podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny. *Źródło: Opracowanie własne.*

- Wykres 4 Charakterystyka wybranych podmiotów działających na rzecz dziecka i rodzin.

Źródło: Opracowanie własne.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Sławomir Mądziński

